

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
Бандури Світлани Олегівни

«Адміністративно-правові засади адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії): порівняльно-правовий аналіз», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Ступінь актуальності обраної теми

У правовій системі в забезпеченні прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб провідне місце належить адміністративному праву, як основоположній публічній галузі.

В умовах сьогодення Європейська інтеграція нашого суспільства є не зворотнім і динамічним процесом. Україна має пройти шлях до стандартів ЄС, в першу чергу стандартів життя і функціонування публічної влади, з урахуванням успіхів і помилок діяльності публічної адміністрації країн-учасниць ЄС, особливо тих із них, які в минулі десятиліття виконали усі вимоги, які ставилися перед ним європейською спільнотою і стали її повноцінними членами. Адже вони напрацювали позитивний досвід трансформації усіх сфер суспільного життя від псевдосоціалістичного тоталітаризму і планової економіки до повноцінних стандартів демократичного суспільства та ринкової економіки. Мали вони на цьому шляху й повчальні для нашого суспільства помилки і прорахунки.

Не виникає сумніву, що теоретичні надбання вітчизняного адміністративного права є найбільш розвиненими з погляду демократичних позицій серед усіх колишніх республік радянського союзу. Більш того воно в деяких положеннях випереджає адміністративно-правову науку більшості країн-учасниць ЄС. Людиноцентриська доктрина адміністративного права сформована професором В.Б. Авер'яновим, згідно з якою публічна адміністрація має як найповніше задовольняти права і свободи громадян, а не

здійснювати над ними опіку, стала загально визнаною в Україні і є гідною для запозичення в теорію адміністративного права країн-учасниць ЄС.

Як результат зазначеного в адміністративному праві аналізованих країн-учасниць ЄС, так і в теорії адміністративного права України існують позитивні слушні положення, які приносять користь у випадку проникнення в однорідну галузь права іншої країни. Відповідно до цього, потрібно здійснити порівняльно-правовий аналіз адміністративно-правових засад адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії).

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У процесі дослідження використано сукупність методів наукового пізнання. Діалектичний метод застосовано для формування наукової новизни («уперше») (підрозділ 1.1, 1.2, 2.1, 2.4), а саме, для розроблення засад теорії адміністративного права та ефективного функціонування публічної адміністрації. Лінгвістичні методи, було використано у всіх підрозділах дисертації, а саме: метод змістового бачення було використано для концентрації свого бачення на набутий досвід та знання зарубіжних країн і побачити першопричину об'єкта (проблеми, ситуації), зосереджену в ньому ідею, тобто внутрішню суть об'єкта; мовної типології для порівняльного вивчення структурних і функціональних особливостей мов незалежно від їх генетичної природи; структурний для структуризації проаналізованої інформації; системний метод – для теоретичного дослідження адміністративної відповідальності та аналізу зарубіжного досвіду (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 3.1); методи аналізу й синтезу – для формування основоположних складових адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії) (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4); метод дедукції – при здійсненні аналізу загальноприйнятих правових явищ та їх систематизації від загального до окремого (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4); метод індукції – для формулювання нових

кількісних та якісних положень дослідження (підрозділи підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4); формально-догматичний – у процесі порівняльного аналізу вітчизняного й зарубіжного законодавства (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4); метод порівняльного порівняльного права та порівняльного законодавства– для використання позитивного досвіду функціонування адміністративного права та публічної адміністрації всіх проаналізованих зарубіжних країн для його втілення у вітчизняну державну систему (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4); Логічні методи аналізу й синтезу використовувалися у всіх підрозділах дисертації (1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4) для розкриття основних засад функціонування зарубіжного адміністративного права.

Підсумки розробки проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення й висновки оприлюднені дисертантом під час роботи трьох міжнародних науково-практичних конференцій: «Деякі аспекти порівняльно-правового аналізу предмету адміністративного права України й Іспанії» (Одеса, 13-14 бер. 2015 р); «Правові аспекти порівняльної характеристики адміністративного права України та Болгарії» (Львів, 16-17 вересня 2016 р.); «Деякі ознаки принципів адміністративного судочинства України» (Дніпро, 7–8 липня 2017 р.), що свідчить про ґрунтовний підхід здобувача до обраної проблематики.

Аналіз змісту дисертаційної роботи С.О.Бандури свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів аргументується тим, що дисертація є одним із перших комплексних монографічних досліджень у вітчизняній правовій літературі, присвячених аналізу адміністративно-

правовим засадам адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії): порівняльно-правовий аналіз. У результаті проведеного аналізу сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України враховуючи висновки проаналізованої проблематики.

У роботі уперше процесі здійснення компаративістичної характеристики предмету адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії) доведено прогресивність його формування провідними українськими вченими-адміністративістами, в аспекті того, що вони єдині із усіх визначають, що першою складовою предмету адміністративного права є обов'язок публічної адміністрації щодо надання приватним особам якісних і своєчасних адміністративних послуг.

У дисертаційній роботі отримали подальшого розвитку наукові положення компаративістичної характеристики принципів адміністративного права Греції, в результаті чого виявлено, що під принципами адміністративного права Греції слід розуміти сукупність обов'язкових, загальноприйнятих та визнаних Грецьким суспільством, а також Європейським союзом основоположних ідей, якими керуються у своїй адміністративній діяльності суб'єкти публічної адміністрації Греції, задля належного забезпечення публічного інтересу, в першу чергу стосовно забезпечення основоположних прав, свобод та законних інтересів приватних осіб. Дисертація містить ґрунтовні наукові результати, що вирішують конкретні завдання адміністративно-правової науки.

Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертанткою положення та рекомендації мають значну

наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, реформування вітчизняного адміністративного права у відповідність до стандартів ЄС.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України. Публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації. Так, дисертанткою визначено, що основною відмінністю принципів адміністративного права Греції і України є те, що в Греції сталим є принцип добросовісності суб'єктів публічної адміністрації, відповідно до якого вони повинні своєчасно та ефективно виконувати свої обов'язки, працювати прозоро, інформувати приватних осіб про їх права та забезпечити належну якість надання адміністративних послуг. Крім того, прописною засадничою істиною в адміністративному праві Греції є те що публічна адміністрація не може діяти у суперечний спосіб недобросовісності, вона зобов'язана прямо доводити до приватних осіб положення, які мають для них несприятливі наслідки.

Достатня кількість публікацій дисертантки засвідчують апробацію дисертаційного дослідження, в яких досить вдало досліджуються і розкриваються актуальні питання адміністративно-правових засад адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії).

Загалом, можна вважати, що у висновках дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правових засад адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії), формулювання обґрунтованих висновків та пропозицій удосконалення й приведення у відповідність до міжнародних стандартів вітчизняного адміністративного права. Дисертаційна робота завершується розгорнутими, науковообґрунтованими та практично цінними висновками, які впливають зі змісту роботи.

Сформовані в роботі положення й висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень авторки, таким чином наукова і практична цінність дисертації «Адміністративно-правові засади адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії): порівняльно-правовий аналіз», є науково обґрунтованою та закінченою науковою працею, що має позитивний вплив на розвиток науки адміністративного права та діяльність публічної адміністрації.

Повнота викладення матеріалів у публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні положення дисертації висвітлено у 7 наукових працях, п'ять з яких опубліковано у фахових виданнях МОН України, дві – в наукових виданнях інших держав та трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Основні положення, висновки і рекомендації, що містяться у дисертації, повністю відображені в авторефераті.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Незважаючи на позитивне враження дисертаційне дослідження містить певні спірні питання, необґрунтовані твердження, та позиції, які потребують додаткового уточнення.

1. На сторінці 13 дисертаційної роботи авторка зазначає що нею було проаналізовано ряд наукових праць вчених-адміністративістів, що стосуються теми дисертаційного дослідження, однак мало тільки посилатися на наукові думки вчених, необхідно виявляти й певні розбіжності, висловлювати свої думки щодо сприйняття або непогодження висловленими думками.

2. У підрозділі 2.1 авторка зазначає, що нею було проаналізовано спільні й відмінні риси концептуального розуміння юридичної природи адміністративного права України і Іспанії, однак, доцільно було виявити і розкрити, в чому полягають суттєві розбіжності, що стосуються розуміння вченими сутності адміністративного права України і Іспанії.

3. Потребує додаткової аргументації розкриття адміністративно-правового статусу публічної адміністрації Румунії (підрозділ 2.2), який не в повній мірі вдалося дослідити і розкрити дисертантці.

4. У підрозділі 2.3 «Порівняльно-правова характеристика принципів адміністративного права України і Греції» роботи дисертанткою висвітлюється принцип належного урядування, відповідно до якого зазначено, що вимагається, щоб суб'єкти публічної адміністрації виконували свої повноваження на підставі почуття справедливості, пропорційності та поблажливості, а також в рамках принципу законності, щоб уникнути несправедливих рішень.

Однак таке визначення не є досить вдалим та не розкриває принцип належного урядування. Належне урядування виступає неодмінною характеристикою демократизації суспільства, що потребує реформування адміністративного права шляхом наближення його до європейських стандартів публічної адміністрації.

5. Потребує уточнення дисертанткою твердження «національне адміністративне право будується на системі внутрішньої системи суб'єктів публічної адміністрації» (підрозділ 2.4) роботи. Тому, хотілось би почути відповідне обґрунтування з приводу даного твердження.

Проте, зазначені зауваження свідчать про різносторонність обраної дисертанткою проблематики, в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, не знижують науковий рівень і практичне значення роботи.

Висновок

Дисертаційне дослідження Бандури Світлани Олегівни на тему: «Адміністративно-правові засади адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії): порівняльно-правовий аналіз» є самостійною завершеною науково-дослідною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що представляють собою низку нових для адміністративно-правової доктрини положень та рекомендацій щодо

порівняльно-правового аналізу адміністративно-правових засад адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії).

Автореферат дисертації відображає зміст основних положень дисертації і за своєю актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, достовірністю, науковою і практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях, а також за оформленням дисертація відповідає Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Бандура Світлана Олегівна заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
професор кафедри цивільного
та господарського права
Національного університету
біоресурсів і природокористування
України,
доктор юридичних наук, доцент

О. П. Світличний

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу кадрів
М.В. Михайліченко
» _____ 20__ р.